

**KLINIK FARMAKOLOGIYIYA FANINI O'QITISH JARAYONIDA
FARMAKOKOMPETENTLIK TALABLARINI SHAKLLANTIRISHNING ILMIY
NAZARIY ASOSLARI****SOBIRJONOV ISLOMBEK TAVAKKALJON O'G'LI****Andijon davlat tibbiyot instituti assistenti**

Annotatsiya: Mazkur tezisda klinik farmakologiya fanini o'qitish jarayonida farmakokompetentlik talablarini shakllantirishning ilmiy nazariy asoslari yoritilgan. Kompetentlikka asoslangan ta'lim sharoitida bo'lajak shifokorlarning farmakologik bilimlarini klinik fikrlash, amaliy qaror qabul qilish va xavfsiz dori terapiyasini olib borish ko'nikmalari bilan uyg'unlashtirish muhimligi asoslab berilgan. Klinik farmakologiya ta'limi samaradorligini oshirish hamda dori vositalarini xavfsiz va samarali qo'llashni ta'minlashga yo'naltirilgan kompetensiyalarni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Klinik farmakologiya, integratsiya, bilim, ko'nikma, malaka, kompetentlik, tibbiy ta'lim, klinik fikrlash, dori terapiyasi, pedagogik yondashuv.

Kirish: Zamonaviy tibbiyot ta'limi sharoitida bo'lajak shifokorlarni tayyorlash jarayoni faqat nazariy bilimlarni egallash bilan cheklanib qolmasdan, balki ularni real klinik amaliyotda qo'llay olish qobiliyatini shakllantirishni talab etadi. Ayniqsa, hozirgi vaqtda zamon talablariga mos malakali kadrlarni tayyorlashda kasbiy bilim, malaka va mahoratlarni izchil ravishda oshirib borishga bo'lgan ehtiyojning shakllanishi, shuningdek, mutaxassis sifatida mehnat bozoridagi kuchli raqobatga bardosh bera oladigan kadrlarni tayyorlashda pedagogik texnologiyalarni o'rni kattadir. Dori vositalarini oqilona buyurish tibbiyot shifokorlari uchun muhim ko'nikma hisoblanadi. Klinik farmakologlar ushbu ko'nikmalarni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi, chunki ular tibbiyot talabalari uchun klinik farmakologiya va terapiyani o'rgatadilar.

Mavzuning dolzarbligi: Bugungi kunda farmakologik kompetentlik tibbiyot va farmasevtika sohalarida juda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Klinik farmakologiya o'qitishda farmakokompetentlik talablarining ilmiy nazariy asoslari, talabalarda dorilarni to'g'ri qo'llash, ularning ta'sirini tushunish, bemorning individual holatiga qarab davolash rejasini tuzish va xavfsizligini ta'minlash uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishga qaratilgan bo'lib, buni zamonaviy pedagogika nazariyalari va klinik fanlar integratsiyasi orqali amalga oshirish, talabalarning nazariy bilimlarini amaliyotga tatbiq qila olishlarini ta'minlaydi. Farmakokompetentlik tushunchasi tibbiyotda professional malaka va tajribalarning muhim mezon bo'lib, bu orqali talaba o'z bilim va ko'nikmalarini real klinik vaziyatlarga moslashtira oladi. Shuningdek, farmakologik

bilimlarni klinik qarorlar qabul qilishda ongli ravishda qo'llay olish- talabalarning kasbiy kompetensiyasini belgilovchi asosiy ko'rsatkichlardan biri sanaladi. Dori vositalardan foydalanishda etik me'yorlarga rioya qilish, patsientlar bilan samarali muloqot qilish va xavfsizligini ta'minlash. Bu jihatlarga amal qilishimiz orqali biz bemorlarning xavfsizligi va davolash sifatini oshiramiz, tibbiy xatolar va dori vositalarining nojo'ya reaksiyalarini kamaytiramiz chunki, dorilar va ularning qo'llanilishi doimiy ravishda rivojlanib boradi. Shu sababli, oliy tibbiy ta'lim muassasalarida klinik farmakologiyani o'qitish jarayonida foydalanilayotgan pedagogik texnologiyalar, metodik yondashuvlar, o'quv materiallarining mazmuni va shakli doimo takomillashtirib borilishga muhtoj. Bugungi kunda faqat ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar bilan cheklanib qolmasdan, interaktiv o'quv usullari- klinik keyslar, rol o'yinlari, muammoli vaziyatlar tahlili, electron ta'lim platformalari orqali bilimlarni mustahkamlash, shuningdek, simulyatsion treninglar yordamida real amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish zaruratga aylangan.

Xulosa: Klinik farmakologiya fanini o'qitishda bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish nafaqat nazariy bilimlarni o'rgatishdan iborat, balki tibbiyot talabalarida klinik fikrlash, qaror qabul qilish va real klinik vaziyatlarda bemorlarga dori vositalarini to'g'ri rejalashtirisha olish kompetensiyalarini rivojlantirishni o'z ichiga oladi. Ilmiy- nazariy asoslar pedagogik metodlar, integratsiyalashgan yondashuvlar va amaliy treninglar orqali tibbiyot talabalarining professional tayyorligini mustahkamlash imkonini beradi hamda kelajakda ularning bemorlar xavfsizligi va samarali davolashga bo'lgan tayyorgarligini oshiradi. Mazkur yondashuv asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni klinik farmakologiya fanining samaradorligini oshiradi hamda raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Katzung B.G. Basic and Clinical Pharmacology. McGraw-Hill Education.
2. Rang H.P., Dale M.M. Pharmacology. Elsevier.
3. World Health Organization. Guide to Good Prescribing.
4. Shomurodov A.Sh. Klinik farmakologiya asoslari. Toshkent.
5. O'zbekiston Respublikasi oliy tibbiy ta'lim standartlari.
6. Harden R.M. Outcome-based education: the future is today.
7. Spencer J., Jordan R. Learner centred approaches in medical education.